

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 205g/2022

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 35 alin. (1) din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002
cu privire la avocatură

(independența avocatului)

CHIȘINĂU

13 iulie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Sorina Munteanu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 5 decembrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 13 iulie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 35 alin. (1) din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, ridicată de dl Tudor Donos, în dosarul nr. 2-1447/2022, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Alexandra Romanaș din cadrul Judecătoriei Orhei, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Orhei se află acțiunea civilă înaintată de dl Tudor Donos împotriva dlui Nicolae Guminiuk cu privire la anularea unor acte și acordarea prejudiciului moral. Reclamantul pretinde că dl Nicolae Guminiuk a emis un mandat de avocat și a fost admis în calitate de apărător într-o cauză penală intentată în privința sa, fără să fie împuternicit în modul corespunzător de Consiliul național pentru asistență juridică garantată de stat. Reclamantul menționează că avocatul a recunoscut ulterior, în cadrul aceluiași proces penal, că a acordat asistență juridică la insistența unui reprezentant al Consiliului național pentru asistență juridică garantată de stat.

4. La 16 noiembrie 2022, dl Tudor Donos a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 35 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură, din perspectiva omisiunii de a reglementa instituirea unui organ care ar asigura independența și imparțialitatea avocatului.

5. Prin Încheierea din 28 noiembrie 2022, Judecătoria Orhei a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 26 Dreptul la apărare

„[...]”

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 28 Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură sunt următoarele:

Articolul 35 Uniunea Avocaților

„(1) Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, din care fac parte toți membrii barourilor din țară, și are sediul în municipiul Chișinău.

[...]”

Articolul 51 Independența avocatului

„În exercitarea profesiei sale, avocatul este independent și se supune numai legii, statutului profesiei de avocat și Codului deontologic al avocatului. Avocatul este liber în alegerea poziției sale și nu este obligat să coordoneze această poziție cu nimeni, în afară de client.”

Articolul 52 Garantarea independenței

„(1) Se interzice imixtiunea în exercitarea profesiei de avocat. Statul asigură respectarea și protejarea libertății în exercitarea profesiei de avocat, fără discriminare și fără intervenții nejustificate din partea autorităților sale sau a publicului.

[...]”

Articolul 54 Obligațiile avocatului

„(1) Avocatul este obligat:

[...]

b) să acorde asistență juridică conform contractului încheiat cu clientul sau cu oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat;

[...]”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 198 din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat sunt următoarele:

Articolul 10 Funcțiile Uniunii Avocaților din Republica Moldova și Barourilor în domeniul asistenței juridice garantate de stat

„Uniunea Avocaților din Republica Moldova și Barourile exercită următoarele funcții în domeniul asistenței juridice garantate de stat:

[...]
c) participă la monitorizarea activității avocaților care acordă o astfel de asistență;
[...]"

Articolul 29

Acordarea de către avocați a asistenței juridice calificate

„[...]

(4) Pentru asigurarea acordării asistenței juridice calificate, oficiul teritorial încheie, cu avocatul public sau cu avocatul care urmează să acorde astfel de servicii la cerere, contract după modelele aprobate de Consiliul Național.

(5) În contractul menționat la alin.(4), se stipulează obligația avocatului în vederea acordării de asistență juridică, modul și condițiile exercitării acestei obligații, dreptul statului de a exercita controlul asupra calității serviciilor acordate.

[...]

(7) Avocații care acordă asistență juridică calificată activează în baza standardelor de calitate și normelor privind volumul de lucru stabilite de Consiliul Național, beneficiază de garanțiile de independență prevăzute în Legea cu privire la avocatură.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că omisiunea de a se menționa în lege organul care asigură independența și imparțialitatea avocatului a condus la ingerința în activitatea avocatului care a exercitat apărarea în cauza penală intentată în privința sa. Autorul sesizării menționează că avocatului în cauză i-a fost impusă acordarea asistenței juridice, la insistența unui reprezentant al Consiliului național pentru asistență juridică garantată de stat și a Uniunii Avocaților. În consecință, independența avocatului a fost grav afectată, contrar garanțiilor constituționale.

10. Totodată, autorul sesizării susține că accesul apărătorului său la materialele cauzei penale, pe baza unui mandat emis cu încălcarea normelor de rigoare, au adus o atingere a dreptului său la viața privată.

11. În concluzie, autorul sesizării afirmă că dispozițiile contestate contravin articolelor 26 alin. (4) și 28 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, ridicată de o parte într-un proces din fața instanței de judecată, este formulată de subiectele cărora li s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Curtea reține că obiectul excepției îl constituie articolul 35 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură, din perspectiva omisiunii de a reglementa

prin lege organul care asigură independența avocatului. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă se afectează un drept constituțional fundamental (DCC nr. 85 din 30 iunie 2022, § 25).

16. Prevederile contestate nu au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate sub aspectul contestat de autorul excepției.

17. Cu referire la aplicabilitatea dispozițiilor contestate în litigiul în discuție, Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă cu privire la anularea mandatului emis de către avocatul autorului sesizării și repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile acestuia în cadrul unui proces penal.

18. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate poate fi invocată într-un proces declanșat doar în cazul în care normele contestate sunt aplicabile la soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței de judecată. Excepția de neconstituționalitate trebuie să exprime o legătură între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal (a se vedea DCC nr. 57 din 19 aprilie 2021, § 5).

19. Curtea notează că autorul sesizării susține că dispozițiile contestate sunt aplicabile în litigiul său, dată fiind necesitatea atragerii în proces a Uniunii Avocaților în calitate de intervenient accesoriu, pentru ca instanța să stabilească care este organul care asigură independența avocatului și pentru a determina dacă avocatul în cauză a fost influențat în exercitarea atribuțiilor sale de apărător.

20. Curtea observă că norma contestată prevede modul de organizare a Uniunii Avocaților, iar reglementarea raporturilor dintre Uniune și membrii săi nu ține de competența instanțelor de judecată, ci a legislatorului. Astfel, din cele expuse de autorul sesizării, Curtea nu poate reține nici un argument plauzibil care ar demonstra că aplicarea normei în discuție, inclusiv din perspectiva omisiunii afirmate de autorul excepției, ar putea influența soluția instanței în procesul examinării litigiului inițiat de către autorul excepției.

21. În consecință, așa cum este formulat obiectul litigiului de către autorul excepției, Curtea nu constată nicio legătură între pretinsa problemă de constituționalitate și fondul litigiului principal. Prin urmare, contestarea prevederilor articolului 35 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură reprezintă o *actio popularis*.

22. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 35 alin. (1) din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, ridicată de dl Tudor Donos, în dosarul nr. 2-1447/2022, pendinte la Judecătoria Orhei, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 13 iulie 2023

DCC nr. 76

Dosarul nr. 205g/2022